

Een communicatieplatform als spil van de samenwerking in Noord Holland

VANUIT RELATIE EN ZONDER VERPLICHTINGEN WERKEN AAN PROGRAMMATISCHE AANSLUITING

Ten westen van Amsterdam gebeurt iets bijzonders: de vo-koepels Dunamare Onderwijsgroep, IRIS, SVOK, Fioretti Teylingen en Mendel College werken nauw samen met mbo-instelling Nova College aan een programmatische aansluiting. Het leerlab wordt ingezet voor het opzetten van een communicatieplatform, zodat de samenwerking intern en extern nog beter voor het voetlicht kan worden gebracht. Wij spraken met vertegenwoordigers uit verschillende geledingen: Julia van Altena-De Jong als onafhankelijk projectleider van de programmatische aansluiting, Hermien Bouwknecht (NOVA College) en Dennis Kortekaas (Fioretti College Hillegom) uit de regiegroep, Ernst Dobber (NOVA College) uit de schoolleiderswerkgroep, Dennis Nieuwendijk (NOVA College) en Marcel Wernet (Fioretti College Hillegom) uit de docentwerkgroepen en Thijmen Broers, oud leerling van het Fioretti College Hillegom en sinds vier maanden student op het NOVA College.

Dennis Nieuwendijk

Hermien Bouwknecht

Ernst Dobber

Julia Altena-de Jong

Marcel Wernet

Hoe is dit mooie initiatief tot stand gekomen?

Ernst Dobber: “Er werd altijd gezegd: programmatische aansluiting, dat hebben we al zo vaak geprobeerd, dat werkt niet. Toen zijn we gaan kijken: waarom werkt het eigenlijk niet? We kwamen erachter: het waren altijd groepjes opleidingsmanagers die met elkaar moesten bedenken hoe de aansluiting eruit zou moeten zien. Dat was kansloos. We hebben ontdekt: als je dit goed wilt vormgeven moet er ook ontwikkeling van onderaf komen. Docenten van het vo en mbo moeten vertrouwen in elkaar hebben, ze moeten elkaars 06 onder de knop hebben. We zijn begonnen met een pilot voor Motorvoertuigentechniek en hebben allereerst de overlap in aanbod in kaart gebracht: welke dubbelingen kunnen we elimineren? Daarnaast zijn we gaan werken met dezelfde Elektronische leeromgeving (ELO). Dat was een vliegende start.”

Ontwikkeling van onderaf dus. Tegelijkertijd heeft bestuurlijk commitment ook een belangrijke rol gespeeld in dit traject. Dennis Kortekaas: “Toen de eerste ontwikkeling zichtbaar werd, zijn de besturen aan tafel gegaan. Welke structurele afspraken kunnen gemaakt worden over programmatische aansluiting? Het gevaar is anders dat de samenwerking afhankelijk wordt van individuele initiatieven, dit wilden we voorkomen. Deze afspraken werden vertaald naar directieniveau en uiteindelijk ook besproken met docenten. Dat is de kern van ons succes: de samenwerking wordt gedragen door alle lagen van de

organisaties, mede door het commitment tussen de besturen.” Mooi, maar hoe zorg je dat alle geledingen ook met de neus dezelfde kant op blijven staan? Daarvoor werd Julia van Altena-De Jong twee dagen per week aangesteld als onafhankelijk projectleider. Julia: “Mijn rol bestaat er vooral uit om alle organisatielagen op hetzelfde spoor te houden. Ik ga in gesprek met bestuurders, schoolleiders, de regiegroep en de docentwerkgroepen, breng lijn aan in de afspraken en zet vragen door naar de juiste functionaris. Misschien wel de belangrijkste sleutel voor onze samenwerking: wij praten niet over geld. Scholen maken zelf ruimte in de formatie voor het beschikbaar stellen van capaciteit. Dat scheelt enorm veel gesteggel over inzet en bijdrages, we kunnen het echt hebben over de inhoud. Daarbij werken we aan een kwaliteitsframe waarin duidelijk wordt wat een leerling op welk niveau moet kunnen.”

Hermien Bouwknecht vult aan: “Bij eerdere besprekingen wilden vo en mbo iets te zeggen hebben over elkaars programma. Dat geldt hier niet: we werken samen met 34 scholen, dan kan je geen inhoudelijke keuzes afdwingen. Iedere school bepaalt zelf hoe het onderwijs wordt vormgegeven, er gelden geen verplichtingen. Soms worden keuzevakken op elkaar afgestemd, soms zijn methodes gelijk. Niet omdat het moet, maar omdat we daar samen voor kiezen. Het gaat bij ons uiteindelijk om het samen in beeld brengen waar de leerling staat in zijn of haar ontwikkeling.”

Samenwerken dus zonder verplichtingen af te dwingen. Tot welke opbrengsten leidt dat? Dennis Nieuwendijk en Marcel Wernet benoemen: "Het gaat uiteindelijk om leerwinst, met zo weinig mogelijk hiaten of overlap. Vroeger kwamen oud-leerlingen vaak met het verhaal: we krijgen zo ontzettend veel herhaling in de leerstof. Voor vakdocenten op het mbo was dit ook frustrerend. Nu zijn leerlingen soms al bijna klaar om in het tweede jaar te starten of ze kunnen op een hoger niveau instromen. Ook is de uitval in het eerste jaar minder: leerlingen weten beter waar zij voor kiezen."

Dit gebeurt bijvoorbeeld door de programmatische aansluitdagen, waarin vo- en mbo-docenten en vo-leerlingen drie dagen nauw met elkaar optrekken en het leerprogramma al verkennen. Wat ervaart de leerling zelf eigenlijk van deze programmatische aansluiting? Thijmen, sinds een aantal maanden vo-leerling af en student op het NOVA College: "Ik vond de overstap van mijn basisschool naar de middelbare school best pittig. De lessen waren heel anders en ik kreeg opeens veel nieuwe informatie te verwerken. Die overgang naar het mbo voelt nu minder groot. Docenten weten goed waar ik sta in mijn ontwikkeling en wat ik nodig heb. Ik voelde me snel thuis, eigenlijk verliep deze overgang heel soepel."

Hoe zorg je in zo'n breed samenwerkingsverband dat alle betrokkenen, zowel intern als extern, goed op de hoogte zijn? Hermien: "Communicatie was voor ons een grote uitdaging. Je hebt intern een goed systeem nodig om de afspraken en

ontwikkeling van de leerling inzichtelijk te maken en te borgen. Extern kunnen we nog veel beter voor het voetlicht brengen welke voordelen onze samenwerking biedt, voor ouders en leerlingen maar bijvoorbeeld ook voor bedrijven en andere betrokken partijen. Daar hebben we het leerlab voor ingezet: het ontwikkelen van een communicatieplan en -platform voor interne en externe communicatie. In het plan wordt heel duidelijk wat de kern is van onze samenwerking. Dat helpt enorm om de aanpak te verankeren."

Julia: "Het is echt bijzonder wat we hier hebben neergezet. Dat mogen we veel meer uitstralen: kijk wat er mogelijk is! We hebben geleerd: eindeloos rondmailen werkt niet. Door corona zijn veel medewerkers bekend geraakt met Microsoft Teams: dat instrument zetten we nu in voor interne communicatie,

waarbij we ook alle werkdocumenten kunnen publiceren. Extern wordt er gewerkt aan een webpagina als onderdeel van de NOVA-website, met inspirerende verhalen en overzichtelijke informatie."

Over corona gesproken, hoe is dat van invloed geweest op de samenwerking? Dennis Kortekaas: "De aanpak heeft zeker niet stilgelegen. Online overleg zorgde voor continuïteit: afspraken werden minder makkelijk afgezegd en waren soms wat makkelijker om in te plannen. Maar fysiek ontmoeten is ook krachtig, zeker als de relatie nog opgebouwd moet worden." Ernst vult aan: "Juist die fysieke ontmoeting tussen docenten is cruciaal. Leer elkaars wereld kennen, weet wat er speelt op de school van de ander. Dat is zo waardevol. We hopen in de toekomst nog veel meer scholen te betrekken!"

Dat vraagt natuurlijk wel het nodige van docenten. Hoe vinden zij tijd om aandacht te blijven besteden aan de programmatische aansluiting? Marcel: "Uiteindelijk doe je het voor de leerling. Als ik zie dat zij beter op hun plek komen te zitten geeft dat zoveel energie. Daar heb ik veel voor over. En mocht ik wegvallen, dan weet ik dat andere collega's op de hoogte zijn." Dennis Nieuwendijk herkent dat: "Die korte lijnen zijn heel belangrijk. Door verhalen over leerlingen te delen bouw je een band op. De warme overdracht versterkt ook de relatie tussen docenten van de scholen."

De programmatische aansluiting is nog lang niet uitontwikkeld en de betrokkenen zijn enthousiast om nieuwe, sterke verbindingen te leggen met scholen in de omgeving. Het gaat daarbij uiteindelijk om het welbevinden van de leerling. Thijmen: "Je wilt vooral gezien worden door de docent. Met af en toe tijd voor een grapje maar ook een passend lesaanbod dat aansluit op je ontwikkeling. Dat is wat ik nu ervaar en maakt dat ik op m'n plek zit hier."

Nieuwsgierig?

Lees hier meer over het leerlab uit Noord-Holland.

